

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Затверджено
на засіданні приймальної комісії
Львівського національного університету
імені Івана Франка
24.03.2021 р. (протокол № 3)

Ректор
В.П. Мельник В.П. Мельник

ПРОГРАМА
фахового вступного випробовування
для здобуття освітнього ступеня магістра

Спеціальність – 035 «Філологія»
Освітня програма – 035.033 «Польська мова та література»

Львів-2021

Програма фахових вступних випробувань

з польської мови

Фонетика і фонологія

1. Предмет фонетики. Теоретичне і практичне значення вивчення фонетики. Три аспекти вивчення звуків мовлення. Органи мовлення та слуху і їх функції у процесі артикуляції та перцепції звуків мови.
2. Система голосних: артикуляційна та акустична характеристика голосних, основні принципи класифікації голосних. Носові голосні, особливості їх артикуляції. Напівголосні (нескладотворчі) *i* та *u*. Артикуляційна та акустична характеристика приголосних. Основні принципи класифікації приголосних (за місцем, способом творення та участю голосових зв'язок у процесі артикуляції). М'які, тверді та пом'якшені звуки. Асинхронічна палатальність.
3. Три фази звуків. Позиційні асиміляції звуків у процесі мовлення. Асиміляція в середині слова та на межі слів. "Живі" та "мертві" асиміляційні процеси. Прогресивні та регресивні асиміляції. Асиміляція за дзвінкістю-глухістю. Асиміляція за місцем творення. Асиміляція за способом творення. Вимова приголосних в абсолютному кінці слова. Спрощення в групах приголосних. Міжслівна фонетика: варшавська та краківська вимови. Транскрипція та її типи.
4. Наголос у польській мові. Слова і форми з наголосом на третьому та четвертому з кінця складах. Проклітики та енклітики. Поняття складу. Види складів. Правила поділу слів на склади.
5. Поняття про орфоепію, орфоепічну норму. Кодифікація вимови.
6. Основні тенденції розвитку фонетичної системи сучасної польської мови. Наголос, вагання наголосу.

Орфографія

1. Основні принципи польської орфографії (фонетичний, морфологічний, історичний та умовний). Правила написання *ó-u*; правопис літер *q, ę* та буквосполучень *o, e* + носовий приголосний; правила вживання літер *i, j*. Історичні передумови написання *rz-ż, ch-h, ó-u*.
2. Правопис окремих типів дериватів (префікси *z-* (*z-, s-, ś-*), *wz-* (*wz-, wez-, ws-, wes-*), інших префіксів, що закінчуються на приголосний (*bez-, nad-, ob-, od-, pod-, przed-, roz-, w-*)); правила написання подвоєних приголосних; прикметники на *-ski, -cki, -dzki*; іменники на *-stwo, -ctwo, -dztwo*; іменники на *-szczyzna, -cczyzna, -dczyzna*.
3. Правопис складних слів типу (*lwipyszczyzna*) написання разом та окремо утворень типу *obco brzmiący, łatwo zrozumiały*; правопис словосполучень типу *artysta malarz, pies przewodnik*; правопис складених прикметників; правопис числівника *pół* та *ćwierć*.
4. Правила написання прийменникових конструкцій, дериватів, утворених від прийменникових словосполучень та складених прийменників. Правопис слів з префіксами слов'янського та іноземного походження (правопис префіксів *niby-, quasi-*). Правопис займенникових конструкцій. Написання складених займенників типу *ten sam, taki sam*. Правопис слова *jak* та *indziej*. Правопис часток (*bądź, bodaj, byle, chyba, ci, co, lada, niech, niechaj, no, oby, też, to, tu; -że, -ż, -li*). Написання заперечної частки *nie* разом та окремо. Правопис *-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście*.
5. Уживання дефіса (правопис слів типу *pseudo-Polak, eks-Amerykanin*; написання географічних назв типу *Bielsko-Biala*; правопис складених прикметників типу *biało-czerwony*; правопис двочленних іменників типу *laska-parasol, kupno-sprzedaz*).
6. Уживання великої та малої літери: синтаксичний, семантичний, емоційний принцип. Можливість варіантного написання.

Морфологія

1. Предмет та обсяг морфології. Широке та вузьке розуміння морфології. Розділи морфології: словозміна (відміна та дієвідміна), словотвір, морфонологія та морфотактика. Проблема меж між одиницями словозміни та словотвору. Поняття морфеми, морфу і алломорфу. Лексичні, словотвірні, граматичні морфеми. Класифікації морфем. Функції морфем.
2. Поняття слова. Критерії вирізнення слова. Слово: орфографічне; фонологічне; текстове; словникове; граматичне. Способи вирізнення слів за різними класифікаційними критеріями.

- Межі слова. Початкова форма слова. Лексичне та граматичне значення слова. Аналітичні та синтетичні граматичні форми.
3. Поняття парадигми. Межі лексеми. Синкретизм як ідентичність форм у межах парадигми однієї лексеми. Граматична омонімія як ідентичність форм у межах парадигм різних лексем. Серійні й одиничні синкретизми. Синонімія граматичних форм. Функції граматичних синонімів.
  4. Проблема поділу слів на частини мови. Складні щодо класифікації розряди слів: можливі розв'язання. Традиційна („шкільна”) класифікація частин мови. Семантична класифікація частин мови Тадеуша Мілевського. Морфологічна класифікація частин мови Зигмунта Салоні. Поняття про синтаксичну класифікацію частин мови (Роман Лясковський, Генрик Врубель). Класифікація частин мови в граматиці Януша Струтинського.
  5. Поняття граматичної (морфологічної) категорії. Типологія морфологічних категорій. Іменні та вербальні категорії; флексійні (парадигматичні) та класифікуючі (селективні) категорії; внутрішньотекстові (синтаксично залежні, первинно синтаксичні) і зовнішньотекстові (синтаксично незалежні, первинно семантичні) категорії; детермінуючі (синтаксично узалежнюючі) та детерміновані (синтаксично узалеженні) категорії.
  6. Морфологічна категорія роду. Відношення між граматичним родом та статтю денотатів. Проблема семантичності чи асемантичності категорії роду польських іменників. 5 граматичних родів у польській синтаксичній теорії родів. Проблема “чоловічо-тваринного” роду іменників типу *trup*, *walc*, *fiat*. Особливості реалізації форм знахідного відмінка однини іменників “чоловічо-тваринного” роду із нетваринним значенням. Суперечність між семантичним та синтаксичним критеріями класифікації родів. Проблема іменників подвійного роду. Омоніми типу *ten boa*, *to boa*. Стилiстичні функції та нормативний статус деяких варіантних родових форм. Регіональне мотивування родових варіантів. Відмінності в реалізації категорії роду в польській та українській мовах.
  7. Морфологічна категорія числа. Вартості категорії числа. Зовнішньотекстовий характер категорії числа іменників. Категорія числа іменників *pluralia tantum* і *singularia tantum*. Іменники, що піддаються лічбі, та іменники, що не піддаються лічбі, серед іменників *pluralia tantum*. Категорія числа власних назв. Уживання форм однини в узагальненому значенні. Відмінності в реалізації категорії числа в польській та українській мовах. Відмінювання іменників *pluralia tantum*.
  8. Морфологічна категорія відмінка. Проблема семантичності чи асемантичності відмінків. Теорія відмінків Єжи Куриловича: граматичні та конкретні відмінки. Чинники вибору одного із спільнофункційних відмінкових закінчень. Тверда та м'яка основи іменників. Іменники, основа яких закінчується на функціонально м'який приголосний. Роль основи іменника у виборі одного із спільнофункційних закінчень.
  9. Поняття про категорію депреціативності. Характеристика депреціативності іменників та інших частин мови. Семантичність і асемантичність категорії депреціативності. Варіантність форм називного відмінка множини іменників чоловічо-особового роду: проблема депреціативних форм.
  10. Іменник.
  - 10.1. Іменник як частина мови. Іменник у різних класифікаціях частин мови. Граматичні категорії іменника.
  - 10.2. Відміна іменників чоловічого роду в однині: огляд закінчень. Варіанти закінчень відмінкових форм іменників чоловічого роду та їхня мотивація. Чинники, що визначають вибір одного із спільнофункційних закінчень. Морфонологічні характеристики форм словозміни іменників чоловічого роду. Родовий та знахідний відмінки однини іменників чоловічого роду: спільнофункційні та варіантні закінчення. Давальний відмінок однини іменників чоловічого роду: домінування закінчення *-owi*. Орудний, місцевий та кличний відмінки однини іменників чоловічого роду. Особливості керування різними відмінками тих самих дієслів у польській та українській мовах.
  - 10.3. Відміна іменників чоловічого роду в множині: огляд закінчень. Варіанти закінчень відмінкових форм іменників чоловічого роду та їхня мотивація. Чинники, що визначають вибір одного із спільнофункційних закінчень. Називний, родовий та знахідний відмінки множини іменників чоловічого роду: спільнофункційні та варіантні закінчення.
  - 10.4. Відміна іменників жіночого роду: огляд закінчень. Варіанти закінчень відмінкових форм іменників жіночого роду та їхня мотивація. Чинники, що визначають вибір одного із спільнофункційних закінчень. Морфонологічні характеристики форм словозміни іменників жіночого роду. Особливості творення та вживання форм кличного відмінка однини особових іменників жіночого роду. Варіантність форм родового відмінка множини іменників жіночого

- роду. Специфіка форм знахідного відмінка множини іменників жіночого роду порівняно з українськими.
- 10.5. Відміна іменників середнього роду: огляд закінчень. Варіанти закінчень відмінкових форм іменників середнього роду та їхня мотивація. Чинники, що визначають вибір одного із спільнофункційних закінчень. Морфонологічні характеристики форм словозміни іменників жіночого роду. Особливості відмінювання іменників середнього роду, що закінчуються на *-ę* та *-um*. Специфіка відмінювання іменників *oko, ucho, dziecko, ziele, nasienie, niebo, dobro, zło*.
- 10.6. Складні випадки відмінювання іменників. Суплетивні форми. Відмінювання іменників на *-anin*. Відмінювання іменників *tydzień, brat, przyjaciel, ksiądz, miesiąc, pieniądze* та ін. Особливості словозміни польських та іноземних імен та прізвищ, польських географічних назв.
11. Прикметник.
- 11.1. Прикметник як частина мови. Прикметник у різних класифікаціях частин мови. Граматичні категорії прикметників.
- 11.2. Відмінювання прикметників чоловічого, жіночого та середнього родів у однині та множині. Особливості творення форм називного відмінка множини. Прикметниковий тип відмінювання іменників.
12. Займенник.
- 12.1. Займенник як частина мови. Займенник у традиційних та нових класифікаціях частин мови. Проблема обсягу займенника в сучасному польському мовознавстві: можливі вирішення. Проблема займенника в класифікації частин мови Зигмунта Салоні та в „Академічній граматиці польської мови”. Традиційні типи займенників з огляду на семантичні та граматичні критерії. Статус слова *się* в польському мовознавстві, особливості функціонування слова *się* в польській мові.
- 12.2. Морфологічні категорії займенників прикметникового, числівникового, прислівникового типів. Особливості реалізації граматичних категорій займенників іменникового типу: словозмінний та класифікаційний, синтаксичний і семантичний, детермінуючий і детермінований характер.
- 12.3. Відмінювання займенників прикметникового, числівникового та іменникового типів. Особливості вживання повних та коротких форм особових займенників. Форми знахідного відмінка займенників *ono, one* (порівняно з українськими відповідниками). Стилістичні особливості вживання польських особових займенників порівняно з їхніми українськими відповідниками. Особливості вживання форм заперечних займенників *nie* і *niczego*. Стилістична мотивація вживання повних та коротких форм присвійних займенників. Семантичні та синтаксичні особливості вживання займенників *który, jaki*.
- 12.4. Проблема т. зв. гонорифікативних займенників у сучасному польському мовознавстві. Місце гонорифікативних займенників у системі польських займенників та в польських граматиках. Проблема гонорифікативних займенників третьої особи (концепція Р. Гуці і М. Лазінського). Критерії розмежування гонорифікативних займенників другої, третьої особи та формально ідентичних з ними іменників. Категорія гонорифікативності. Словозміна польських гонорифікативних займенників. Семантика та прагматика польських гонорифікативних займенників.
13. Числівник.
- 13.1. Числівник як частина мови. Числівник у традиційних та нових класифікаціях частин мови. Проблема обсягу числівника в сучасному польському мовознавстві: можливі вирішення. Проблема числівника в класифікації частин мови Зигмунта Салоні та в граматиках польської мови. Типи числівників з огляду на семантичні та граматичні критерії. Кількісні (власне кількісні, збірні, дробові) та порядкові числівники. Проблема т. зв. багатокомпонентних (складених) числівників у польському мовознавстві: можливі розв’язання. Означені та неозначені числівники. Периферійний характер деяких неозначених числівників.
- 13.2. Морфологічні категорії кількісних (власне кількісних, збірних, дробових та ін. (прикметникового типу)) та порядкових числівників. Морфологічні категорії неозначених числівників. Словозмінний та класифікаційний, синтаксичний і семантичний, детермінуючий і детермінований характер граматичних категорій числівників різних розрядів.
- 13.3. Відмінювання числівників від одного до чотирьох: особливості вживання варіантних форм. Чоловічо-особові та нечоловічо-особові форми називного та знахідного відмінків власне кількісних числівників. Відмінювання числівників від п’яти й вище. Варіантні форми в орудному відмінку: особливості вживання. Особливості відмінювання т. зв. багатокомпонентних кількісних числівників; варіантність форм.

- 13.4. Статус збірних числівників: словозмінні форми чи самостійні лексеми. Особливості творення збірних числівників. Особливості вживання збірних числівників з певними семантичними та структурними типами іменників (польсько-українські відмінності). Відмінювання збірних числівників, розширення основи. Особливості відмінювання т. зв. багатокomпонентних збірних числівників; варіантність форм.
- 13.5. Власне кількісні числівники від двох до чотирьох у синтаксичних структурах з іменником (з прикметником) і дієсловом. Синтаксичні зв'язки числівників від п'яти й вище з іменником (з прикметником) і двесловом. Особливості синтаксичних зв'язків т. зв. багатокomпонентних кількісних числівників. Синтаксичні зв'язки слів *tysiąc, milion, miliard*. Збірні числівники у синтаксичних структурах з іменником і дієсловом.
- 13.6. Межі категорії дробових числівників. „Ядерні” та „периферійні” дробові числівники. Проблема статусу та словозміни т. зв. багатокomпонентних дробових числівників. Особливості словозміни та вживання деяких застарілих дробових числівників (типу *rółtrzecia*).
- 13.7. Відмінювання порядкових числівників. Особливості відмінювання багатокomпонентних порядкових числівників. Крапка в текстах з порядковими числівниками. Нові тенденції вживання польських числівників різних типів: економія зусиль, вирівнювання форм до системних.
14. Дієслово.
- 14.1. Проблема меж дієслова. Дієслово в традиційних та нових класифікаціях частин мови. „Властиві” та „невластиві” дієслова в класифікації частин мови Зигмунта Салоні. Дієслівні форми. Проблема дієприкметників та герундіїв як дієслівних форм. Семантичні характеристики дієслів.
- 14.2. Вербальні граматичні категорії. Категорії особи, часу, способу: характеристика за типологією граматичних категорій. Проблема статусу категорії стану; синтаксичні ознаки. Проблема статусу категорії виду: словозмінні та словотвірні характеристики. Перехідність та неперехідність дієслів.
- 14.3. Дієвідміни польського дієслова. Традиційний у польському мовознавстві поділ на дієвідміни. Альтернативі в основах теперішнього часу дієслів II та I дієвідмін. Дієслова, що відмінюються водночас за зразком I та III дієвідмін. Система дієвідміни Яна Токарського: переваги і вади порівняно з традиційною класифікацією. Поділ на дієвідміни Романа Лясковського. Складні випадки відмінювання дієслів у теперішньому часі, варіантність форм.
- 14.4. Парадигми минулого часу польських дієслів. Особливості відмінювання дієслів із м'якою основою, що закінчуються на -eć. Особливості відмінювання дієслів, що закінчуються на -ać. Складні випадки відмінювання дієслів з альтернативами голосних та приголосних в основі (*iść, jeść, usiąść, wziąć, nieść* та ін.). Варіантні форми польських дієслів у минулому часі (альтернативні та рецесивні варіанти).
- 14.5. Парадигми майбутнього часу польських дієслів. Форми майбутнього часу дієслів доконаного виду. Форми майбутнього часу дієслів недоконаного виду: дві парадигми. Особливості функціонування форм майбутнього часу з інфінітивом та з дієсловом у формі минулого часу в сучасній польській мові.
- 14.6. Словозмінний та словотвірний характер виду польських префіксальних дієслів. Особливості творення префіксальних дієслів доконаного виду за допомогою префіксів, відмінних від префіксів в українських семантичних відповідниках цих дієслів.
- 14.7. Парадигми умовного способу дієслів. Творення форм умовного способу дієслів. Функціональні особливості форм умовного способу дієслів, їхня роль у польському мовленнєвому етикеті. Синтаксичні особливості вживання форм умовного способу дієслів (особливості на тлі українських відповідників).
- 14.8. Парадигми наказового способу дієслів. Творення форм наказового способу дієслів. Функціональні особливості форм умовного способу дієслів (польсько-українські паралелі та відмінності). Обмежене функціонування форм першої особи однини наказового способу польських дієслів. Варіантні форми наказового способу деяких польських дієслів.

Синтаксис

1. Синтаксис як наука і мовний рівень. Предмет вивчення синтаксису як науки. Словосполучення і речення як синтаксичні одиниці. Проблема виділення та аналізу типів синтаксичних одиниць у польському та українському синтаксисі.
2. Синтаксичні зв'язки. Граматичні засоби вираження зв'язку між словами. Види синтаксичних зв'язків у реченні і словосполученні: сурядність і підрядність. Поняття „składniki”, „zespoły”, „związki” і „szeregi”. Словосполучення. Типи синтаксичного зв'язку в підрядних і сурядних

- словосполученнях. Типи словосполучень за будовою. Семантико-синтаксичні відношення у словосполученні.
3. Просте речення. Три аспекти речення: формальний, семантичний і комунікативний. Категорія предикативності. Дієслово в особовій формі як основна ознака речення в польській граматичній традиції. Структурно-семантична організація простого речення. Проблеми трактування речення. Аспекти вивчення речення в польському та українському синтаксисі. Формально-синтаксична типологія простого речення. Синтаксичні функції.
  4. Традиційне вчення про члени речення. Головні члени речення. Сучасні підходи польських і мовознавців до класифікації членів речення. Другорядні члени речення. Підмет як один з головних членів речення. Форми вираження присудка та його смислоутворювальна функція в реченні. Прямий і непрямий додаток. Функції додатка в реченні. Типи та способи вираження означення. Особливості порядку слів при використанні означення: препозиція характеризуючого та постпозиція класифікуючого означення. Обставина як другорядний член речення. Способи вираження обставини, її типи та функції. Елементи, які не бувають членами речення. Звертання. Функції звертання в реченні, форма його вираження та вживання. Вставні слова і речення.
  5. Типологія складного речення. Проблеми дослідження складного речення. Засоби зв'язку частин складного речення. Формально-синтаксична і семантико-синтаксично структура складного речення, їх взаємозв'язок. Комунікативна організація складного речення в українській та польській мовах. Єдність і цілісність змісту та будови складного речення. Сурядність та підрядність у складному реченні. Особливий статус безсполучникових речень у польській граматичній традиції. Різноманітність структурних типів складного речення.
  6. Складносурядне речення. Змістові та структурні особливості складносурядних речень. Сполучники в складносурядному реченні.
  7. Підрядність як вид синтаксичного зв'язку між частинами складного речення. Типи складнопідрядних речень. Поділ складнопідрядних речень з огляду на функцію, яку виконує залежне речення у відношенні до головного. Складнопідрядні речення: *uzupełniająca, zastępująca, rozwijająca*. Загальна характеристика складнопідрядних багатокомпонентних речень. Складні сполучникові речення з різними видами зв'язку. Трактування дієприслівників та дієприслівникових зворотів у складі речення. Особливості узгодження часів між дієприслівниковим зворотом та присудком у реченні в польській мові.
  8. Способи передавання чужого мовлення. Пряма і непряма мова. Особливості пунктуації при використанні прямої і непрямої мови в польській. Особливості утворення та використання порівняльних зворотів. Розділові знаки в порівняльному звороті.

Лексикологія, лексикографія, фразеологія

1. Предмет і завдання лексикології. Внутрішня неоднорідність лексикології. Розділи лексикології. Способи трактування лексичного складу (*leksyka i słownictwo*). Критерії розпізнавання слів. Поняття лексичної одиниці. Слово як основна лексична одиниця. Лексема та слово (слова в словнику і в тексті). Проблема фразеологізму як лексичної одиниці.
2. Лексика як система. Парадигматичні та синтагматичні зв'язки. Поняття семантичного поля. З історії розвитку теорії семантичних полів. Праці польських учених про семантичні поля.
3. Семантика. Методи аналізу значень: семасіологія й ономасіологія. Значення і поняття. Денотативний, сигніфікативний і конотативний аспекти значення слова. Основні концепції значення. Значення в структуралізмі та когнітивізмі. Семантичні конотації. Експресивно-емоційний складник значення. Лексичне та актуальне (текстове) значення, лексичне та структурне (словотвірне) значення, реальне та етимологічне значення, пряме та переносне значення, основне та вторинні значення. Діахронічні типи змін значення: звуження значення, розширення (генералізація), конкретизація, розподіл значення (значеннева спеціалізація), пейоративізація, "меліоризація" (*melioryzacja*). Власні назви у значенні загальних. Евфемізми в польській мові.
4. Поняття дефініції. Словникова дефініція. Структура дефініції. *Definiens i definiendum*. Система дефініцій, опрацьована для *Словника польської мови (1958-1969)* за редакцією Вітольда Дорошевського. Реальнозначеннева, структурнозначеннева, структурна, денотаційна, синонімічна, граматична дефініції в польській лексикографії. Структура контекстної дефініції. Контекстна дефініція в *Іншому словнику польської мови* та фразеологічному словнику „*W kilku słowach*". Переваги контекстної дефініції порівняно з традиційною. Експлікація лексико-семантичної та синтаксичної сполучуваності слів у контекстній дефініції. Когнітивна дефініція. Реконструкція конотацій слів на потреби когнітивної дефініції. Матеріал для творення

- когнітивної дефініції (деривати, метафори, фразеологізми, прислів'я, тексти різних типів, дані, отримані шляхом анкетування).
5. Проблема багатозначності. Одно- та багатозначні слова. Типи полісемії відповідно до критерію залежності вторинних значень від основного. Метафора, метонімія, синекдоха. Мовна та художня метафори. Полісемія та омонімія. Полігенетична та моногенетична концепції омонімії. Текстові та системні омоніми. Повні та часткові омоніми. Омоформи, омографи, омофони. Фразеологічна омонімія. Так звана “міжмовна омонімія”. Процеси омонімізації та деомонімізації в польській мові. Омонімія як джерело мовного жарту.
  6. Семантичні відношення. Лексична синонімія. Функції синонімів. “Рівнозначність” – тотожність значення та “близькозначність” – подібність значення. Антонімія. Типи антонімів. Текстова антонімія: можливі трактування. Псевдо-антоніми. Семантичні, стилістичні синоніми. Синоніми, що відрізняються обсягом денотації.
  7. Словниковий склад польської мови. Польська лексика з погляду активного та пасивного запасу. Лексика, спільна для більшості варіантів польської мови. Старий пласт лексики. Критерії, що застосовуються для визначення архаїчності слова. Архаїзм: широке та вузьке розуміння. Архаїзми, виділені за формальним і функціональним критеріями. Застарілі слова. Новий пласт польської лексики. Класифікації неологізмів. Неологізми, що з'явилися одразу ж у повоєнний період та т. зв. неологізми III Речі Посполитої.
  8. Поняття “варіанта польської мови”. Типи варіантів польської мови і критерії їх виділення. Поняття діалекту і діалектизму. Лексика польських діалектів. Регіональні варіанти польської мови. Статус регіоналізмів у польському мовознавстві. Лексика міських діалектів (gwar miejskich). „Львівський балак”.
  9. Поняття соціолекту, функції польських соціолектів. Лексика професійної сфери. Професіоналізм і термін. Лексика учнівського та студентського сленгів. Лексика “таємних” соціолектів. Соціолект злочинців. Лексика соціолекту польського війська. Лексика соціолекту футбольних уболівальників. Лексика найновіших соціолектів. Інтерсоціолектна лексика.
  10. Запозичення у лексичному складі польської мови з погляду на мову походження і тематичні кола; хронологія запозичень. Типи запозичень з погляду на критерії об'єкту запозичення, ступеня адаптації, шляху та способу запозичення. Англіцизми (американізми) в сучасній польській мові. Інтернаціональна лексика. Запозичення: між пуризмом і толерантністю.
  11. Значення терміна «фразеологія». Поняття фразеологічної одиниці. Ознаки фразеологізму. Широке та вузьке розуміння фразеології. Класифікації фразеологізмів. Семантичні класифікації фразеологізмів В. Виноградова, С. Скорупки та А. М. Левицького. Формальна класифікація фразеологізмів С. Скорупки. Функціональна класифікація фразеологізмів А. М. Левицького. Польські фразеологічні словники.
  12. Лексикографія, лінгвістична лексикографія, металексикографія. Лексикографія і лексикологія. Історичний ракурс поняття «лексикографія». Історія польської лексикографії.
  13. Поняття «словник». Принципи поділу словників за різними критеріями (кількості мов, порядку подання словникових статей, вмісту і характеру словникового матеріалу, призначення і науковості, характеристики адресата, характер нормативізму, часові аспекти, форму, обсяг тощо). Мовні словники та енциклопедії. Загальні та спеціальні словники. Електронні словники. Діахронічні та синхронічні словники. Історичні словники та словники сучасної мови. Активні та пасивні словники. Наукові, науково-популярні, навчальні словники. Словники *a fronte, a tergo*, гніздові, ідеографічні, семасіологічні та ономасіологічні словники. Описові (deskриптивні) та нормативні (прескриптивні) словники.
  14. Макроструктура словників різних типів: добір словникового реєстру, порядок подання словникових статей, структура реєстрового слова, омонімія в сітці словника, система відсилань у словнику. Елементи мікроструктури словників різних типів: реєстрове слово, граматична інформація, кваліфікатори, дефініція, ілюстративна частина.
  15. Поняття лексикографічної моделі. Традиційна модель польської лексикографії (модель Дорошевського). Елементи традиційної лексикографічної моделі: енциклопедичність, нормативізм, персвазійність. Зміни в традиційній моделі польської лексикографії наприкінці ХХ ст.: обмеження енциклопедичності (сцієнтизму), когнітивний характер опису значень, прагнення до ідеологічної нейтральності в презентації словникового матеріалу.
  16. Поняття про електронний словник. Види електронних словників. Словники *offline* і словники *online*. Переваги і вади електронних словників порівняно з паперовими. Історія і сучасний стан електронних словників у Польщі.

1. Мовленнєвий етикет поляків на тлі мовленнєвого етикету українців та інших народів. Акти мовленнєвого етикету. „Модель” польської увічливості.
2. Звертання до адресата. Займенники *pan, pani, panowie, panie, państwo* в польському мовленнєвому етикеті: функції другої та третьої особи. Багатозначність лексем *pan / pani*, їхня роль в мовленнєвому етикеті поляків, функції відповідних лексем в українському мовленнєвому етикеті. Перехід на „ти” в польському мовленнєвому етикеті. „Титули” в польському мовленнєвому етикеті (стандартні, професійні, урочисті та ін). Адресативні форми в офіційному та приватному листуванні: прагма- та соціолінгвістична диференціація.
3. Мовленнєві акти представлення себе та інших осіб в офіційних та неофіційних ситуаціях.
4. Акти привітання та прощання в офіційних та неофіційних ситуаціях. Прагма- та соціолінгвістична диференціація актів привітання та прощання. Налагодження мовленнєвого контакту. Ввічлива відмова від налагодження та / або продовження контакту.
5. Прямі і непрямі акти подяки. Функції польського перформатива *dziękuję*. Репліки подяки. Прямі і непрямі акти пробачень. Типи пробачень. Функції польського перформатива *przepraszam*. Репліки пробачень.
6. Акти співчуття та їхні репліки. Вітання з нагоди календарних та приватних (циклічних) свят. Вітання з нагоди певних подій. Передавання вітань.
7. Прохання: прагматика, семантика, форми вираження (на тлі українських відповідників).

Рекомендована література

Фонетика і фонологія

1. M., Gałczyńska A. i in. Język polski. Kompendium. Warszawa, 2005.
2. Dłuska M. Fonetyka polska: artykulacje głosek polskich. Warszawa – Kraków, 1983.
3. Dunaj B. Rozwój systemu fonetyczno-fonologicznego polszczyzny XX wieku // *Polszczyzna XX wieku. Ewolucja i perspektywy rozwoju / pod red. S. Dubisza i S. Gajdy.* – Warszawa, 2001. – S. 75-83.
4. Karpowicz T. Kultura języka polskiego. Wymowa, ortografia, interpunkcja. – Warszawa, 2009.
5. Klemensiewicz Z., Urbańczyk S. Prawidła poprawnej wymowy polskiej. Kraków, 1995.
6. Ostaszewska D., Tambor J. Fonetyka i fonologia współczesnego języka polskiego. Warszawa, 2001.
7. Rocławski B. System fonetyczny współczesnego języka polskiego. Wrocław etc., 1981.
8. Szpyra-Kozłowska J. Wprowadzenie do współczesnej fonologii. Lublin, 2002.
9. Wierzchowska B. Fonetyka i fonologia języka polskiego. Wrocław, 1980.
10. Wierzchowska B. Wymowa polska. Warszawa, 1971.

Орфографія

1. Gawdzik W. Ortografia na wesoło i na serio. Warszawa, 1995.
2. Iwanek J. Nauczanie ortografii w gimnazjum, liceum i szkole podstawowej. Warszawa, 1999.
3. Lipińska E. Nie ma róży bez kolców. Kraków, 1999.
4. Nowak F. Książka do nauczania ortografii. Klasa 4, 5, 6, 7. Bydgoszcz, 1992.
5. Nowak I. Uczę się ortografii. Klasy 4-5, 6-8. Warszawa, 1996.
6. Tarnowska E. 202 dyktanda. Warszawa, 1999.
7. Tarnowska E. Dyktanda z powtórką zasad ortografii. Warszawa, 2003.
8. Wielki słownik ortograficzny PWN z zasadami pisowni / Oprac. Polański E. Warszawa, 2003.
9. Wójcik J. Nauka ortografii i interpunkcji. Wiadomości i ćwiczenia dla uczniów klas 4-6. Warszawa, 1989.
10. Wójcik J. Ortografii i interpunkcji nauczę się sam. Warszawa, 1989.

Морфологія

1. Кравчук А. Польська мова – українцям. Іменна словозміна з елементами синтаксису. Львів, 2008.
2. Кравчук А. Польська мова. Граматика з вправами. Київ, 2015, 2016.
3. Bańko M. Wykłady z polskiej fleksji. Warszawa, 2002.
4. Encyklopedia języka polskiego. Red. S. Urbańczyk i M. Kucała. Wrocław etc., 1999.
5. Encyklopedia językoznawstwa ogólnego. Red. K. Polański. Wrocław etc., 2003.
6. Formy i normy, czyli poprawna polszczyzna w praktyce. Red. K. Mosiołek-Kłosińska. Warszawa, 2001. Rozdziały: Poprawność fleksyjna – nazwy pospolite – czasownik. S. 40-43; Poprawność fleksyjna i składniowa – liczebnik. S. 44-48.
7. Garncarek P. Czas na czasownik. Kraków, 2002.

8. Gramatyka współczesnego języka polskiego. Morfologia. T. I-II. Red. R. Grzegorzczkowska, R. Laskowski, H. Wróbel. Warszawa, 1999.
9. Huszcza R. Jeszcze o honoryfikatywności polskich zaimków osobowych. [W:] "Poradnik Językowy". 2000. Z. 6. S. 21-30.
10. Inny słownik języka polskiego. Red. M. Bańko. T. I, II. Warszawa, 2000.
11. Jadacka H. Kultura języka polskiego. Fleksja, słowotwórstwo, składnia. Warszawa, 2005.
12. Jadacka H. Liczebnik. [W:] Nowy słownik poprawnej polszczyzny. Red. A. Markowski. Warszawa, 2000. S. 1674-1679.
13. Język polski: Encyklopedia w tabelach. Red. W. Mizerski. Warszawa, 2000.
14. Język polski. Kompendium. Red. M. Derwojedowa, H. Karaś, D. Kopcińska. Warszawa, 2005.
15. Kita M. Wybieram gramatykę! Gramatyka języka polskiego w praktyce (dla cudzoziemców zaawansowanych). T. I, II. Katowice, 1998.
16. Klasyfikacja części mowy. [W:] Język polski. Encyklopedia w tabelach. Red. W. Mizerski. Warszawa, 2000. S. 88-91.
17. Krawczuk A. Morfologia współczesnego języka polskiego (fleksja). Część I. Lwów, 2007.
18. Kryżan-Stanojević, Sawicka I. Ćwiczenia z fleksji języka polskiego dla cudzoziemców. Toruń, 2007.
19. Kucala M. Liczebniki zbiorowe – kategoria fleksyjna czy słowotwórcza? [W:] „Język Polski”. 1978. LVIII. Z. 1.
20. Lipczuk R. Czy liczebnik jest częścią mowy. [W:] „Język Polski”. 1978. LVIII. Z. 4. S. 244-254.
21. Łaziński M. Pan ksiądz i inni panowie. Wtórna funkcja lekceważąca jednostki pan. [W:] „Poradnik Językowy”. 2000. Z. 8. S. 29-37; Z. 9. S. 19-28.
22. Mańczak W. Ile rodzajów jest w polskim? [W:] „Język Polski”. XXXVI, 1956. Z. 2. S. 116-121.
23. Markowski A. Co i jak odmieniamy. [W:] Język polski. Poradnik Profesora Andrzeja Markowskiego. Warszawa, 2003. S. 83-238.
24. Mędak S. Praktyczny słownik łączliwości składniowej czasowników polskich. Kraków, 2005.
25. Mędak S. Słownik form koniugacyjnych czasowników polskich. Kraków, 1997.
26. Mędak S. Słownik odmiany rzeczowników polskich. Kraków, 2004.
27. Nagórko A. Zarys gramatyki polskiej (ze słowotwórstwem). Warszawa, 2000.
28. Nauka o języku dla polonistów. Wybór zagadnień. Red. S. Dubisz. Warszawa, 1999.
29. Nowy słownik poprawnej polszczyzny. Red. A. Markowski. Warszawa, 1999.
30. Polański E., Nowak T. Leksykon wiedzy o języku polskim nie tylko dla uczniów. Kraków, 2010.
31. Pyzik J. Przygoda z gramatyką. Fleksja i słowotwórstwo imion. Kraków, 2000.
32. Saloni Z. Czasownik polski. Odmiana. Słownik. Warszawa, 2007.
33. Saloni Z. Klasyfikacja gramatyczna leksemów polskich. [W:] „Język Polski”. LIV, 1974. Z. 1. S. 3-13. Z. 2. S. 93-101.
34. Saloni Z. O tzw. formach nieosobowych męskoosobowych we współczesnej polszczyźnie. [W:] Biulrtyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego. 1988. Z. XLI. S. 155-166.
35. Saloni Z. Wstęp do koniugacji polskiej. Olsztyn, 2005.
36. Satkiewicz H. Odmiana wyrazów. [W:] D. Buttler, H. Kurkowska, H. Satkiewicz. Kultura języka polskiego. Zagadnienia poprawności gramatycznej. Warszawa, 1973. S. 124-300.
37. Słownik współczesnego języka polskiego. Red. B. Dunaj. Warszawa, 1996.
38. Strutyński J. Gramatyka polska. Kraków, 1998.
39. Stypka A. Rzeczownik z liczebnikiem. [W:] A. Stypka. Ćwiczenia gramatyczne w klasach 4-8. Warszawa, 1987. S. 144-148.
40. Szuprzyckińska M. Czy stopień przymiotnika jest w języku polskim kategorią fleksyjną? [W:] Acta Universitatis Lodziensis. Folia Linguistica 2, 1980. S. 265-272.
41. Tambor J. Po co są końcówki równoległe? [W:] Sztuka czy rzemiosło? Nauczyć Polski i polskiego. Red. A. Achtelek i J. Tambor. Katowice, 2009. S. 9-20.
42. Uniwersalny słownik języka polskiego. Red. S. Dubisz. T. I-IV. Warszawa, 2003.
43. Wierzbicka-Piotrowska E. Zaimki nieokreślone w wybranych gramatykach języka polskiego. [W:] Czynić słowami. Studia ofiarowane Krystynie Długosz-Kurczabowej. Red. H. Karaś. Warszawa, 2006. S. 352-366.
44. Wielki słownik języka polskiego. Red. P. Źmigrodzki, <https://wsjp.pl/>
45. Wróbel H. Gramatyka języka polskiego. Kraków, 2001.
46. Wróbel H., Kowalik K., Orzechowska A., Rokicka T. Mały słownik odmiany wyrazów trudnych. Warszawa, 1993.
47. Zdunkiewicz-Jedynak D. Imiona. [W:] Nowy słownik poprawnej polszczyzny. Red. A. Markowski. Warszawa, 1999. S. 1645-1652.

48. Zdunkiewicz-Jedynak D. Nazwiska. [W:] Nowy słownik poprawnej polszczyzny. Red. A. Markowski. Warszawa, 1999. S. 1686-1698.

Синтаксис

1. Jodłowski J. Podstawy polskiej składni. – Warszawa, 1976.
2. Klemensiewicz Z. Ze studiów nad językiem i stylem. – Warszawa, 1969.
3. Nagórko A. Zarys gramatyki polskiej. – Warszawa, 2005.
4. Podracki J. Składnia polska. Książka dla nauczycieli, studentów i uczniów. – Warszawa, 1997.
5. Strutyński J. Gramatyka polska. Kraków, 1998.
6. Wróbel H. Gramatyka języka polskiego. – Kraków, 2001.

Лексикологія, лексикографія, фразеологія

1. Кравчук А. Лексикологія і культура польської мови. Т. I: Лексикологія, фразеологія, лексикографія. Київ, 2011, 2017.
2. Bańko M. Z pogranicza leksykografii i językoznawstwa. Warszawa, 2001.
3. Bąba S. Frazeologia polska. Studia i szkice. Poznań, 2009.
4. Dąbrowska A. Język polski. Wrocław, 1998.
5. Frazeologia. [W:] Język polski. Kompendium. Red. M. Derwojedowa, H. Karaś i D. Kopcińska. Warszawa, 2005. S. 507-513.
6. Grochowski W. Zarys leksykologii i leksykografii. Toruń, 1982.
7. Kania S. Frazeologia. [W:] S. Kania, J. Tokarski. Zarys leksykologii i leksykografii polskiej. Warszawa, 1984. S. 208-220.
8. Kania S., Tokarski J. Zarys leksykologii i leksykografii polskiej. Warszawa, 1984.
9. Klemensiewicz Z. Ze studiów nad językiem i stylem. Warszawa, 1969.
10. Lewicki A. M., Pajdzińska A. Frazeologia. [W:] Współczesny język polski. Red. J. Bartmiński. Lublin, 2001. S. 315-333.
11. Lubaś W. Społeczne uwarunkowania współczesnej polszczyzny. Kraków, 1979.
12. Miodunka W. Podstawy leksykologii i leksykografii. Warszawa, 1989.
13. Nauka o języku dla polonistów: Wybór zagadnień. Red. S. Dubisz. Warszawa, 1999.
14. Współczesna polszczyzna. Red. H. Kurkowska. Warszawa, 1981.
15. Współczesny język polski. Red. J. Bartmiński. Lublin, 2001.

Мовленнєвий етикет

1. Etykieta językowa. [W:] Język polski. Kompendium. Red. M. Derwojedowa, H. Karaś i D. Kopcińska. Warszawa, 2005. S. 627-633.
2. Grzeczność na krańcach świata. Red. M. Marcjanik. Warszawa, 2007.
3. Grzeczność nasza i obca. Red. M. Marcjanik. Warszawa, 2005.
4. Krawczuk A. Pragmalingwistyka. Polska etykieta językowa. Zmiany w zwyczajach językowych Polaków na przełomie wieków. [W:] Кравчук А. Лексикологія і культура польської мови. У 2 т. Т. 2.: Культура польської мови. Київ, 2011. S. 422-489.
5. Marcjanik M. ABC grzeczności językowej. [W:] Polszczyzna na co dzień. Red. M. Bańko. Warszawa, 2006. S. 231-310.
6. Marcjanik M. Etykieta językowa. [W:] Współczesny język polski. Red. J. Bartmiński. Lublin, 2001. S. 281-291.
7. Marcjanik M. Grzeczność w komunikacji językowej. Warszawa, 2007.
8. Marcjanik M. Mówimy uprzejmie. Poradnik językowego savoir-vivre'u. Warszawa, 2009.
9. Marcjanik M. Polska grzeczność językowa. Kielce, 2002.
10. Markowski A. Językowa grzeczność po polsku. [W:] A. Markowski. Jak dobrze pisać i mówić po polsku. Warszawa, 2000. S. 53-101.
11. Zgólkowie H. i T. Językowy savoir-vivre. Praktyczny poradnik posługiwania się polszczyzną w sytuacjach oficjalnych i towarzyskich. Poznań, 1993.
12. Przybylska R. Akt komunikacji językowej; Teoria aktów mowy. [W:] R. Przybylska. Wstęp do nauki o języku. Podręcznik dla szkół wyższych. Kraków, 2003. S. 20-27.

Програма фахових вступних випробувань з історії польської літератури

Середньовіччя

1. Загальна характеристика літератури Середньовіччя у Європі та Польщі. Загальні відомості про епоху. Етимологія назви. Формування польської держави у IX-Xст. Хрещення Польщі у 966р. Наслідки інтеграції країни до західного середньовічного християнського світу (негативні, позитивні). Хронологія польського середньовіччя (кінець X-XIIIст., XIVст., XVст.).
2. Риси, функції та жанри польської середньовічної літератури. Джерела середньовічної літератури. Загальні канони розвитку загальноєвропейської літератури у середньовіччі. Функції середньовічної літератури. Літературні жанри (глосси, агіографічна (житійна) література, літописи (хроніки), проповіді, апокрифи, переклади Святого Письма, молитовники, трактати, поезія – релігійна та світська, релігійні пісні, сатира, пасквіль.)
3. Найдавніші пам'ятки польського письменства. Польські історичні хроніки – свідоцтва минулих часів. Хроніки Галла Аноніма, Вінцентія Кадлубека, Яна Длugoша, "Великопольська хроніка". Проповіді. «Проповіді Святого Хреста» - перший художній текст польською мовою, «Гнезненські проповіді». Апокрифічна література. Життя святих (житійна література, агіографія). «Житіє св. Войцеха», «Житіє св.Станіслава», «Житіє святої Ядвіги», «Житіє св.Станіслава». Переклади Святого Письма. «Псалтир благословенної Кінги», «Псалтир королеви Ядвіги», «Біблія королеви Софії».
4. Релігійна поезія. «Богородиця» – найстарший збережений польський пісенний текст (XII-XIIIст.). Характер релігійного гімну. Композиція, версифікація, символічність твору. Художньо-естетична вартість. Світська поезія. «Розмова майстра Полікарпа зі смертю». Дидактична поезія. «Вірш Слоти про багатий стіл». «Лист про кохання».

Ренесанс

1. Загальна характеристика епохи Ренесансу у Європі та Польщі. Суспільно-політичне тло. Періодизація польського Ренесансу: I період – «Осінь середньовіччя», II період – розвиток ідей гуманізму, III період – створення найвизначніших літературних творів, IV період – перехідний між Ренесансом та бароко. Функції, риси та жанри літературної епохи Ренесансу.
2. Початки гуманістичних ідей у Польщі. Рання ренесансна література. Перші промені гуманізму у Польщі. Постаті Філіпа-Буонакорсі-Калімаха, Конрада Цельтіса. Заснування першого у Польщі товариства письменників. Перші латиномовні поети раннього Відродження. Міщансько-народна література. Проза епохи Ренесансу. А.Ф.Моджевський. Лукаш Гурніцький. Пьотр Скарґа.
3. Миколай Рей – «вчитель народу та піонер польської мови» та один з провідних представників літератури Відродження у Польщі. «Коротка розмова між трьома особами: паном, війтом і парохом...», «Постилла», «Власний візерунок поштивої людини», «Звіринець», «Дзеркало» та «Фіґліки».
4. Ян Кохановський – найяскравіша постать польського Ренесансу. Перша поема про кохання у польській літературі – «Шахи». Концепція Бога у творчості Я.Кохановського – «Давидів Псалтир». Антична традиція і проблеми суспільно-політичного життя Польщі – «Відмова грецьким послам». Загальнолюдські та філософські роздуми над смертю – «Трени». Філософія і життєва мудрість поета – «Фрашки». Значення творчості Кохановського для польської літератури. Місце польської літератури епохи Відродження у слов'янському та світовому контекстах.

Бароко

1. Польська література епохи бароко. Загальна характеристика епохи. Особливості польської літератури XVII ст. на загальноєвропейському тлі. Риси, функції та жанри барокової літератури. Назва епохи, її значення. Типологічні ознаки барокового світогляду, філософії, мистецтва. Метафізика, містицизм, концепція світової розкоші та мінливості життя. Особливості літератури та культури бароко в Польщі. Граничні дати. Докорінна зміна економічного та політичного становища країни. Війни XVIIст. Довготривалість епохи та рукописний характер більшості літературних творів XVII ст.

2. Хронологія польського бароко: раннє, зріле, пізнє бароко. Літературні течії епохи: дворянська (про європейська); релігійна; сарматсько-шляхетська; міщансько-плебейська (совіжджальська). Особливості поезики. Основні жанри. Основні риси естетики бароко.
3. Релігійна поезія. Міколай Семп-Шажинський. Релігійна тематика творів. Мачей Казімеж Сарбевський – латиномовний поет, перший польський теоретик літератури.
4. Юзеф Бака. Рецепція творчості Ю.Баки у польській літературі – А.Міцкевич, М.Павліковська-Ясножевська. Пасторальна поезія. Шимон Зіморович, «Роксолянки, себто руські панни».
5. Дворянська література. Ян Анджей Морштин – віртуоз дрібних форм, майстер метафори. «Лютня», «Канікула або собача зірка».
6. Даніель Набровський. Еротичні вірші. Особливості поезики.
7. Мемуари, щоденники та епістолярна література. Станіслав Жулкевський. Ян III Собеський
8. Сарматське бароко у польській літературі. Вацлав Потоцький. Поема «Хотинська війна». Збірки віршів. Ян Хризостом Пасек. «Мемуари». Вплив на історичну прозу XIXст., зокрема на творчість Г.Сенкевича. Основні здобутки літератури польського бароко. Її особливості, відгомін у польській культурі наступних століть.

Просвітництво

1. Польська література епохи Просвітництва. Загальна характеристика епохи. Особливості польської культури та літератури XVIIIст. на загальноєвропейському тлі. Три напрямки польського Просвітництва. Найважливіші персоналії та інституції.
2. Граничні дати. Три фази розвитку- три історичні епохи («*czasu saskie*», панування Станіслава Августа Понятовського, «*bezkrólewie*»). Суспільно-політичне тло. Чинники, що сприяли розвиткові польського Просвітництва. Станіслав Конарський. Брати Залуські. Комісія національної освіти. Товариство друзів науки. Політична проза Станіслава Сташіца та Гуго Коллонтая.
3. Три напрямки Просвітництва (класицизм, сентименталізм, рококо). Ігнаци Красіцький – найяскравіша постать польського Просвітництва. “*Monachomania czyli wojna mnichów*”, “*Antymonachomania*”, повість “*Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki*”. “*Bajki I przypowieści*” – понад сотня байок.
4. “Сентиментальні та освічені”. Станіслав Трембецький. Францішек Карпінський – провідний представник літератури сентименталізму. Францішек Діонізій Князьнін, поет, драматург. Вплив польської літератури Просвітництва на подальший розвиток польської культури.

Романтизм

1. Романтичний рух у Європі: світогляд, школи, філософські концепції. Проникнення романтичного світогляду до Польщі. Німецький романтизм. «Буря і натиск» як провіщення романтизму (Й. В. Гете, Ф. Шіллер). Ранні німецькі романтики (енська школа): Новаліс, Л. Тік, Ф. та А. Шлегелі. Німецька романтична філософія (Ф. Гердер, Ф. Шеллінг). Романтизм в Англії: «байронізм», «оссіанізм». П. Шеллі, озерна школа. Французькі романтики: Р. де Шатобріан, А. де Ламартін, В. Гюго. Перші паростки романтичної думки у Польщі: К. Бродзінський, «*O klasyczości i romantyczności tudzież o duchu poezji polskiej*». Світогляд раннього польського романтизму.
2. Полеміка класиків з романтиками. К. Бродзінський, М. Мохнацький як перші польські літературні критики і активні прибічники романтизму. К. Бродзінський, «*O klasyczości i romantyczności tudzież o duchu poezji polskiej*». Я. Снядецький як найяскравіший представник класицистичного табору, його праця «*O pismach klasycznych i romantycznych*». Варшавське середовище класицистичних критиків. Головні сюжети полеміки. А. Міцкевич як романтик-полеміст, балада «*Romantyczność*» як своєрідний поетичний маніфест романтизму.
3. А. Міцкевич як найвидатніша постать у польській романтичній літературі. Перехід від класицизму до романтизму у ранній творчості А. Міцкевича. Віленсько-ковенські «Дзяди». Ранні роки А. Міцкевича. Вірші «*Zima miejska*», «*Do J. Lelewela*». Впливи класицизму у ранніх поезіях А. Міцкевича. «Ода до молодості» як маніфест молодого збунтованого покоління, гімн філоматів. Романтична балада як новий жанр у польській літературі. «Балади і романси» (1822). Балади «*Świtez*», «*Świtezianka*», «*Lilie*», «*Rybka*», «*Powrót taty*». II, IV частини поеми «*Dziady*»: магія, містицизм, постать нещасливого коханця, взаємопроникнення посеїбичного та потойбічного. Жанрові особливості романтичної драми.
4. Ліро-епічні поеми А. Міцкевича. Інтерпретація історії, моральні проблеми. Поема «*Grażyna*». Роль історії. Історична точність і вигадка. Образ жінки-воїна, мотив самопожертви. «*Konrad*

- Wallenrod»: двозначність історичного вчинку. Моральна колізія «валленродизму». Тогочасні й сучасні інтерпретації поняття «валленродизм». Оцінка цієї проблематики І. Франком.
5. Поезія А. Міцкевича періоду російського заслання. Справа філоматів, арешт Міцкевича, російське заслання. Перебування в Петербурзі, подорож до Криму. «Sonety odeskie» як один з вершинних зразків польської любовної лірики. Іронія, еротизм, гра з традиційною поетикою. «Кримські сонети»: філософізм, пейзажність, багатство виражальних засобів. Романтичне поняття «внутрішнього красвиду» на прикладі віршів із циклу «Sonety krymskie»: «Stepy akermańskie», «Mogiły haremu», «Widok gór ze stepów Kozłowa», «Burza» та ін. Орієнтальні мотиви («Farys»). «Ustęp» поеми «Dziady»: опис і аналіз російської реальності.
  6. Листопадове повстання як переломний момент історії польської романтичної літератури. Постанська поезія А. Міцкевича. Дрезденські «Дзяди». Поняття «тіртейської поезії». Тотожність слова і дії в романтичному етосі. Поети-повстанці. Повстанські вірші А. Міцкевича («Reduta Ordona» та ін.). Перші післялистопадові роки, перебування А. Міцкевича у Дрездені. III частина драми «Dziady»: роль виняткової особистості в історії, богоборство, патріотичний обов'язок, провіщення романтичних ідей польського месіанізму.
  7. Велика еміграція, перебування А. Міцкевича в Парижі. «Книги польського народу та польського палігримства». Поема «Пан Тадеуш». А. Міцкевич у середовищі польської еміграції. «Księgi narodu polskiego i pielgrzymstwa polskiego» як катехизис повстанця-емігранта та біблія польського месіанізму. Поема «Pan Tadeusz» як поетична панорама життя польської шляхти у Литві початку XIX ст. Проблема батьківщини, «духу місця», ностальгія емігранта.
  8. «Паризькі прелекції» А. Міцкевича. Тов'янізм. Лірика зрілого періоду життя. Тов'янізм як інтелектуальний та духовний феномен польської еміграції XIX ст. Вплив ідей А. Тов'яньського на світогляд А. Міцкевича. Перебування А. Міцкевича в Лозанні, робота в Академії. Проблематика лекцій А. Міцкевича у Колеж де Франс («Prelekcje paryskie»). «Liryki gzymsko-drezdeńskie»: розмірковування над логікою історії, духовні пошуки. «Liryki lozańskie»: проблеми зрілості, роздуми над проминанням.
  9. Громадська діяльність і публіцистика останніх років життя. Сучасна рецепція творчості поета. Активність А. Міцкевича під час Весни народів, організація Польського легіону. «Skład zasad». Статті в «Trybunie Ludów», громадська діяльність останнього періоду життя. Останні роки життя і смерть поета. Вплив А. Міцкевича на польську і світову літературу, сучасні інтерпретації його творчості. Рецепція творчості А. Міцкевича в Україні: переклади, дослідження.
  10. Юліуш Словацький. Ліро-епічні поеми, рання лірика та поезія періоду Листопадового повстання. Ранні роки життя поета, родина, стосунки з матір'ю. Кременець і Вільно. Переїзд до Варшави, творчість т. зв. «варшавського періоду». Поеми «Arab», «Zmija», «Mnich», «Szanfary». Ю. Словацький під час Листопадового повстання. Повстанська поезія Ю. Словацького: «Hymn (Bogarodzico, Dziewico...)\», «Oda do wolności», «Kulik».
  11. Творчість Ю. Словацького перших років еміграції. Ліро-епічна поема «Lambro» - іронічне переосмислення проблем патріотичного обов'язку, песимізм. Драма «Kordian» як один із найважливіших текстів польського романтизму. Підсумок Листопадового повстання, індивідуальність на тлі історії, моральна дилема вчинку. Поема «Godzina myśli» як спроба пошуку власної тотожності на тлі буремного XIX століття, переосмислення особистого минулого. Образ «дитини віку».
  12. Швейцарський період та повернення до Парижа. Легендарно-історичні драми. Ліричні вірші періоду перебування у Швейцарії. Стосунки з Марією Водзінською. Поема «W Szwajcarii» як перлина польської любовної лірики. Поняття «внутрішнього пейзажу». Звернення Ю. Словацького до тематики найдавнішої легендарної історії Польщі. Драми «Lilla Weneda» та «Balladyna». Історія та вигадка. Романтична іронія, інтертекстуальність, діалог із Шекспіром. Поняття романтичного фатуму.
  13. Твори періоду подорожі на Схід. Поеми «Anhelli» та «Beniowski». Подорож Ю. Словацького на Схід. «Podróż do Ziemi Świętej z Neapolu». Вірші «Grób Agamemnona», «Rozmowa z piramidami»: рефлексія над польською історією, Схід як історична алегорія. «Hymn (Smutno mi, Boże...)\» як лірична скарга вічного мандрівника-емігранта. Поема «Anhelli»: переосмислення теми Сибіру як «пекла поляків», ідея нового месії, полеміка з «Księgami narodu polskiego...» А. Міцкевича. «Beniowski» як романтична дигресійна поема. Авантюризм, українська тематика, іронія, полеміка з сучасниками (зокрема, з «табором Міцкевича»). Особливості дигресійної поеми як типово романтичного жанру.
  14. Містичний період творчості Ю. Словацького. Останні роки життя поета. Рецепція його творчості. Розрив з А. Тов'яньським та «Колом Божої справи», індивідуальні містичні пошуки. Поетичний трактат «Genezis z Ducha»: виклад «генезійської філософії» Ю. Словацького. Твори,

- позначені містичними мотивами: «Sen srebrny Salomei», «Książd Marek», «Fantazy». Незавершена поема «Król-Duch»: підсумок філософських і містичних пошуків. Ідея Духа – Вічного Революціонера, полеміка з З. Красінським («W odpowiedzi na Psalmy Przyszłości...»). Останні роки життя Ю. Словацького, смерть. Пригоди рецепції його творчості у XIX ст., у період Молодої Польщі, у міжвоєнний період, у наш час. Творчість Ю. Словацького в Україні: переклади, постановки, інтерпретації.
15. З. Красінський: поет-історіософ. Творчість ранніх років та «Nie-Boska komedia». Ранні роки життя поета. Вплив батька, виїзд із Польщі. Ставлення до Листопадового повстання. Готичні захоплення молодості. Історичний роман «Agaj-Nan»: орієнтальні мотиви. Зв'язок із Дельфіною Потоцькою, любовна лірика. Листи. Стосунки з дружиною. «Nie-Boska komedia» як спроба осмислення логіки історії та проблем революції. Зміцнення контрреволюційних ідей З. Красінського.
  16. Пізня творчість З. Красінського. Драма «Irydion»: історична алегорія. Роль особистості на історичній сцені. Ідея духовного переродження та місія обранця історії. Польський месіанізм в інтерпретації З. Красінського. «Psalmy przyszłości» як філософське та інтелектуальне кредо поета. Фаталізм, провіденціалізм. Сприйняття творчості З. Красінського у різні періоди, критика його ідей.
  17. Ц. К. Норвід: останній великий польський романтик. Перший період творчості. Біографія Ц. К. Норвіда, «богемний» варшавський період, еміграція. Перебування в Парижі, виїзд до Америки, повернення. Духовний конфлікт із сучасниками. Віршований дидактичний трактат «Promethidion»: роздуми над естетикою та філософією мистецтва, діалог з філософією Платона. Вірші першого періоду, зібрані у книзі «Vade-mecum». Філософська, моральна проблематика. Внутрішня полеміка з ідеологією та естетикою романтизму. «Quidam» - поема зі «стародавніх часів».
  18. Проза та філософські твори Ц. К. Норвіда. Останні роки життя. Есеїстичні книги: «Białe kwiaty», «Czarne kwiaty». Пошуки нового стилю письма, відхід від романтичної естетики. Філософський трактат «Milczenie». Важкі останні роки життя, смерть. Модерністична та сучасна рецепція творчості Ц. К. Норвіда. Вплив на польську поезію XX століття.
  19. Українська школа польського романтизму. Міф України в польському романтизмі, «козакоманія», утопія українсько-польської історичної єдності. Феномен «української школи» в польському романтизмі. Поетична група «Za-Go-Gra» (Ю. Б. Залеський, С. Гоцинський, М. Грабовський). Українська школа та Ю. Словацький. «Maria. Powieść ukraińska» А. Мальчевського як одне з вершинних досягнень української школи. Естетика «чорного романтизму». Вільна інтерпретації історії польсько-українських стосунків поетами української школи (С. Гоцинський, «Zamek Kaniowski», Ю. Б. Залеський, «Potrzeba Zbaraska»).
  20. А. Фредро. Естетика та проблематика найважливіших п'єс. Рецепція його творчості. Життя А. Фредра, громадська діяльність. П'єси «Damy i huzary», «Zemsta», «Śluby panieńskie»: романтичний гумор, критика міщанського побуту та моралі польської дрібної шляхти. Критика А. Фредра з боку С. Гоцинського, парадокс несприйняття та популярності. Сучасні постановки та інтерпретації А. Фредра. Фредро та Львів.
  21. Ю. І. Крашевський: романтичний письменник-енциклопедист. Найважливіші теми та мотиви його прози. Цикл історичних романів «Historia Polski»: роман «Stara baśń». Українська тематика в романі «Chata za wsią», любовно-авантюрна інтрига в романі «Hrabina Cosel». Підсумування періоду польського романтизму, сьогодняшня рецепції спадщини польських романтиків.

Позитивізм

1. Загальна характеристика періоду позитивізму. Філософське підґрунтя епохи. Літературні напрями і жанри. Поезія в епоху позитивізму. Генеза назви. Риси філософії позитивізму. Граничні дати епохи. Умови розвитку культури та літератури на польських землях в умовах поділу країни. Світогляд польського позитивізму. «Варшавський позитивізм». Значення публіцистики та преси. Дискусії «старої» та «нової» преси. Літературна критика позитивізму. Формування нових засад літератури та культури. Зміна тематики. Пріоритет прози. Особливості нового літературного героя епохи
2. Поезія в епоху позитивізму. «Епоха вбитих поетів». Адам Асник. Тематика Січневого повстання, рефлексійно-любовна лірика, філософська лірика. Марія Конопницька. Загострений соціальний характер творчості. Патріотична поезія, твори для дітей. Оповідання «Наша шкапа». Основні теми творчості: життя простих людей, сільської та міської бідноти, доля дитини у нових соціально-економічних умовах.

3. Творчість Елізи Ожешко – приклад втілення у літературі ідей позитивізму. Особливості біографії письменниці. Суспільно-освітня діяльність. Новелістика та публіцистика: доля жінок, проблеми бідності, критика русифікації та онімечення, моральні проблеми. Тенденційна проза письменниці.
4. Роман «Над Німаном» - вершина літературної творчості Е.Ожешко. Генеза створення. Хронотоп твору. Історичний та сюжетний часи. Приховані смисли твору, символ «могили». Класифікація героїв. Тема кохання. Людина і природа. Конфлікти у романі.
5. Життя і творчість Болеслава Пруса. Особливості біографії. Захоплення природничими і точними науками. Публіцистична діяльність. Новелістика Пруса. Позачасові елементи влади, вартості знання, релігії у романі «Фараон».
6. Роман «Лялька» – найкращий польський роман XIX століття. Панорама польського суспільства. Історія назви твору. Хронотоп роману. Варшава як локус твору. Станіслав Вокульський – суперечливий герой з ознаками позитивістського та романтичного світоглядів. Ізабелла Ленцька – представниця зникаючого світу польської аристократії. Ігнаці Жецкі – втілення романтичних та позитивістських рис. Різні світи твору: аристократія, міщанство, інтелігенція, «суспільне дно».
7. Генрик Сенкевич – творець польського національного міфу та один з найпопулярніших польських письменників. Етапи біографії. Культ Сенкевича у польському суспільстві. Початки літературної творчості у традиціях позитивізму. Новели і повісті. Твори американського періоду, патріотична тематика. Зацікавлення історичною тематикою. Трилогія «Вогнем і мечем». Історичне тло трилогії: війни за участю Польщі XVIIст. Традиції західно-європейської історично-пригодницької прози та польської мемуаристики XVIIст. Патріотичні тенденції. Ідея «dla pokrzepienia serc». Характеристика персонажів. Стилізація мови.
8. Історія Стародавнього Риму у найпопулярнішому романі письменника за межами Польщі «Quo vadis». Відтворення історичних реалій. Зображення поганського світу. «Хрестоносці» - часи перших Ягеллонів, генеза польсько-литовської перемоги над хрестоносцями під Грюнвальдом. Розлоге історичне та географічне тло, показ різних верств польського середньовічного суспільства. Пригодницька повість для дітей «В пустелі і в пущі».
9. Натуралізм – одна з течій епохи позитивізму. Генеза, теорія і практика натуралізму. Завдання літератури – дати точне, науково обґрунтоване відображення життя. Максимальне наслідування дійсності. Габрієла Запольська Натуралістичність, мелодраматичність і публіцистичні акценти прози. П'єса «Моральність пані Дульської».

Молода Польща

1. Теоретичне підґрунтя літератури європейського та польського модернізму, вивчення ключових понять, таких як: модернізм, неоромантизм, декаданс, ірраціоналізм, сецесія, спіритизм, окультизм, оніризм, символізм, “мистецтво для мистецтва”, естетизм.
2. Світоглядні течії епохи. Молода Польща та “ізми”: символізм, модернізм, неоромантизм, декаданс, ірраціоналізм, естетизм. Поезія Молодої Польщі в контексті різних літературних напрямків.
3. Загальна характеристика епохи. Філософсько-суспільне тло. Молода Польща в контексті європейських літератур. Літературні напрямки епохи. Виникнення та еволюція літературних напрямків, їхнє поширення у Польщі та в інших країнах Європи.
4. Основні теми: пріоритет Молодої Польщі, переоцінка аксіологічної системи, криза культури, загальний песимізм, пріоритет особистості, культ людини-творця, відмова від традиційних суспільно-етичних норм, вільне самовираження митця, рафінований естетизм, синестезія образів, концепція “оголеної душі”.
5. Ознайомлення з філософсько-культурним підґрунтям модернізму (Ф. Ніцше, А. Шопенгауер, А. Бергсон). Літературне кабаре епохи Молодої Польщі. Літературна критика епохи Молодої Польщі: Зенон Пшесмицький, Станіслав Бжозовський, Антоні Ланге.
6. Окремі напрямки і їхні характерні особливості. Символізм (основний мистецький засіб – символ, основні представники у західноєвропейському мистецтві та літературі – Ж. Моро, С. Маллерме, А. Рембо; у польській літературі – С. Виспянський, В. Роліч-Лідер, К. Пшерва Тетмаєр, Я. Каспрович, Б. Лесьман, Б. Островська).
7. Декаданс – переконаність у занепаді культури, рафінований естетизм (А. Баю, П. Верлен, Ж. Гюйсманс, у польській літературі – А. Ланге, Є. Журавський, З. Пшесмицький-Міріам).
8. Імпресіонізм – перевага почуттів над розумом (представники – П. Верлен, М. Метерлінк, О. Бенуар, К. Моне, у польській літературі - К. Пшерва Тетмаєр, Б. Лесьмян).
9. Поезія епохи Молодої Польщі: основні персоналії та їхня творчість: Я. Каспрович, К. Пшерва-Тетмаєр, Л Стафф, Б. Лесьмян.

10. Загальна характеристика драматургії Молодої Польщі в контексті європейського модернізму. Найвидатніші представники молодопольської драматургії: С. Виспянський, С. Пшибишевський, Г. Запольська.
11. Натуралістичні, реалістичні тенденції у прозі Молодої Польщі: Владислав Реймонт, Станіслав Жеромський. Постать С. Жеромського – “совість польської літератури”, твори “Провесінь”, “Вірна ріка”. Видатний прозаїк епохи Молодої Польщі В. Реймонт: становлення творчої особистості. Роман “Обітована земля”, епопея “Селяни”.

Міжвоєнне двадцятиліття

1. Загальна характеристика літератури міжвоєнного двадцятиліття. Поезія. Творчість поетів «Скамандра». Футуризм. Краківський авангард.
2. Нова література у новій державі. Поетичні рухи перших років незалежності. Група «Скамандр». Експресіоністи. Ентузіазм і пошуки вираження нових настроїв, пов'язаних із поверненням незалежності. Часопис «Pro Arte et Studio» і середовище нових поетів. Поезія групи «Скамандр»: Ю. Тувім, К. Вежинський, Я. Лехонь, Я. Івашкевич, М. Павліковська-Ясножевська. Культ таланту, увага до повсякдення, гумор. Автори-експресіоністи, згуртовані довкола часопису «Zdrój», пошуки власного шляху.
3. Футуристи та авангардисти. Форми поетичного експерименту. Футуристичний рух у міжвоєнній Польщі: найважливіші маніфести, акції. Постаті Є. Янковського, А. Вата, А. Штерна. Творчість і діяльність Б. Ясенського. «But w butonierce», «Слово про Якуба Шелю», «Палю Париж». Програма і творчість Краківського авангарду. Гасло «Місто. Маса. Машина». Постать Т. Пайпера. Поетична творчість Ю. Пшибося, А. Важика.
4. Проза міжвоєнного двадцятиліття. Реалісти та експериментатори. Реалісти («традиціоналісти») в контексті нових естетичних віянь. Соціальність і психологізм.
5. Міжвоєнна проза С. Жеромського та М. Домбровської: соціальне заангажування та моральний ідеал. Психологічна проза М. Кунцевічової («Чужоземка», «Характери»). Роль жінки, проблеми емансипації. Оповідання Я. Івашкевича («Міст над Утратою», «Мати Йоанна від ангелів», «Битва на рівнині Седжмур», «Бжезіна»): історія і сучасність, проблеми пам'яті, пошуку тотожності.
6. С. І. Віткевич: письменник, філософ, митець. Становлення творчої особистості, стосунки з батьком. Естетичні пошуки, ідея «чистої форми». Монадологічна філософія С. І. Віткевича (Віткація), естетичні погляди. Драматургія (п'єса «В малому дворіку»). Найважливіші романи: «Прощання осені», «Невситимість». Проблема митця в суспільстві. Антиутопічні ідеї, критика історії.
7. Творчість Б. Шульца та В. Гомбровича. Б. Шульц: естет-«єретик». Мистецькі ідеї, концепція «міфологізації дійсності». Прозові цикли «Динамонові крамниці» та «Санаторій під клепсидрою». Творення індивідуального світу, «книги шифрів». В. Гомбрович як психолог і критик культури у романі «Фердидурке». Проникнення у безодню людського несвідомого в романах «Порнографія», «Космос». «Щоденники» В. Гомбровича: роздуми борця з національними культурними ідолами.

Рекомендована література

Середньовіччя

1. Петрухіна Л.Е. . Історія польської літератури (середньовіччя, Ренесанс). Львів, 2003.
2. Średniowiecze. Renesans. Materiały do ćwiczeń, Opracowania. Warszawa, 2001. – 490s.
3. Шаповалова М., Рубанова Г., Моторний В. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження. Львів, 1993.
4. Chrzanowski I. Historia literatury niepodległej Polski (z wypisami).
5. Historia ludzi. Podręcznik. Kraków, 2003.
6. Epoki literackie. Bielsko-Biała, 2004.
7. Epoki literackie. Średniowiecze. Warszawa, 2008.
8. Krzyżanowski J. Dzieje literatury polskiej. Warszawa, 1969.
9. Mały słownik pisarzy polskich.
10. Michałowska T. Średniowiecze. Warszawa, 1996.
11. Mrocewicz K. Starożytność-Oświecenie. Warszawa, 2000.
12. Okresy literackie. Warszawa, 1994.
13. Słownik literatury staropolskiej (Średniowiecze-Renesans-Barok). Wrocław, 1990.

Художні тексти

Gall Anonim

Kroniki (fragmenty)

Wincenty Kadłubek

Kroniki (fragmenty). Legenda o Popielu

Jan Długosz

Kroniki (fragment)

Bogurodzica

Rozmowa mistrza Polikarpa za Śmiercią

Wiersz Słoty o chlebowym stole

Ренесанс

1. Петрухіна Л.Е. . Історія польської літератури (бароко, Просвітництво). Львів, 2003.
2. Średniowiecze. Renesans. Materiały do ćwiczeń, Opracowania. Warszawa, 2001. – 490s.
3. Шаповалова М., Рубанова Г., Моторний В. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження. Львів, 1993.
4. Chrzanowski I. Historia literatury niepodległej Polski (z wypisami).
5. Historia ludzi. Podręcznik. Kraków, 2003.
6. Epoki literackie. Bielsko-Biała, 2004.
7. Epoki literackie. Renesans. Warszawa, 2008.
8. Jan Kochanowski. Interpretacje./ Pod red. Błońskiego. Kraków, 1989.
9. Krzyżanowski J. Dzieje literatury polskiej. Warszawa, 1969.
10. Mały słownik pisarzy polskich.
11. Mrocewicz K. Starożytność-Oświecenie. Warszawa, 2000.
12. Okresy literackie. Warszawa, 1994.
13. Słownik literatury staropolskiej (Średniowiecze-Renesans-Barok). Wrocław, 1990.

Художні тексти

Mikołaj Rej

Krótką rozprawą między trzema osobami, Panem,

Wójtem, a Plebanem (fragmenty)

Jan Kochanowski

Fraszki. "Do gór i lasów". "Na lipę". "Na dom w Czarnolesie"

Treny. Tren V. "Jako oliwka mała pod wysokim sadem..."

Tren X. Orszulo moja wdzięczna, gdzieś mi się podziała?...

Raki.

Бароко

1. Петрухіна Л.Е. . Історія польської літератури (бароко, Просвітництво). Львів, 2003.
2. Barok. Materiały do ćwiczeń, Opracowania. Warszawa, 2001. – 483s.
3. Шаповалова М., Рубанова Г., Моторний В. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження. Львів, 1993.
4. Borowy W. O poezji polskiej wieku XVIII. Warszawa, 1978.
5. Chrzanowski I. Historia literatury niepodległej Polski (z wypisami).
6. Hernas Cz. Barok, Warszawa, 1973.
7. Historia ludzi. Podręcznik. Kraków, 2003.
8. Epoki literackie. Bielsko-Biała, 2004.
9. Epoki literackie. Barok. Warszawa, 2008.
10. Krzyżanowski J. Dzieje literatury polskiej. Warszawa, 1969.
11. Mały słownik pisarzy polskich.
12. Mrocewicz K. Starożytność-Oświecenie. Warszawa, 2000.
13. Okresy literackie. Warszawa, 1994.
14. Słownik literatury staropolskiej (Średniowiecze-Renesans-Barok). Wrocław, 1990.

Художні тексти

Mikołaj Sęp-Szarzyński Sonet I. O krótkości i niepewności na świecie żywota człowieka.

Sonet IV. O wojnie naszej, którą wiedzimy z szatanem, światem i ciałem.

Józef Baka

Młodym uwaga. Uwaga damom.

Jan Andrzej Morsztyn

Niestatek (Oczy są ogień...)

Niestatek (Prędziej kto wiatr w wór zamknie...)

Do trupa.

Daniel Naborowski

Do Anny.

Jan Chryzostom Pasek

Pamiętniki (fragmenty)

Просвітництво

1. Петрухіна Л.Е. . Історія польської літератури (бароко, Просвітництво). Львів, 2003.
2. Oświecenie. Materiały do ćwiczeń, Opracowania. Warszawa, 2001. – 544s.
3. Шаповалова М., Рубанова Г., Моторний В. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження. Львів, 1993.
4. Chrzanowski I. Historia literatury niepodległej Polski (z wypisami)
5. Historia ludzi. Podręcznik. Kraków, 2003.
6. Epoki literackie. Bielsko-Biała, 2004.
7. Epoki literackie. Oświecenie. Warszawa, 2008.
8. Klimowicz M. Oświecenie.
9. Krzyżanowski J. Dzieje literatury polskiej. Warszawa, 1969.
10. Mały słownik pisarzy polskich.
11. Mrocewicz K. Starożytność-Oświecenie. Warszawa, 2000.
12. Okresy literackie. Warszawa, 1994.
13. Słownik pisarzy polskiego Oświecenia. Wrocław, 1977.

Художні тексти

Ignacy Krasicki

Bajki. Mikołaja Doswiadczyńskiego przypadki

Myszeida (fragmenty)

Monachomachia (fragmenty)

Stanisław Trembecki

Sofijówka. (wstęp)

Романтизм

1. Janion M. Gorączka romantyczna. Warszawa, 1975.
2. Janion M. Zygmunt Krasiński. Debiut i dojrzałość. Warszawa, 1962.
3. Janion M., Żmigrodzka M. Romantyzm i historia. Gdańsk, 2001.
4. Kleiner J. Romantyzm // Studia z zakresu teorii literatury. Lublin, 1961.
5. Kowalczykowska A. Słowacki. Warszawa, 1994.
6. Kowalczykowska A. Romantyzm. Warszawa, 2000.
7. Krzyżanowski J. Dzieje literatury polskiej. Warszawa, 1969.
8. Łukasiewicz J. Mickiewicz. Warszawa, 1999.
9. Makowski S. Romantyzm. Warszawa, 1995.
10. Miłosz Cz. Historia literatury polskiej. Kraków, 1993.
11. Okresy literackie / Pod red. J. Majdy. Warszawa, 1994.
12. Siwicka D. Romantyzm 1822-1863. Warszawa, 1995.
13. Straszewska M. Romantyzm. Warszawa, 1977.
14. Tomkowski J. Literatura polska. Warszawa, 1993.
15. Trznadel J. Czytanie Norwida. Warszawa, 1978.
16. Witkowska A. Literatura romantyzmu. Warszawa, 1986.
17. Witkowska A. Mickiewicz. Słowo i czyn. Warszawa, 1983.
18. Witkowska A. Wielcy romantycy polscy. Warszawa, 1980.
19. Witkowska A., Przybylski R. Romantyzm. Warszawa, 1999.
20. Zgorzelski Cz. Romantyzm w Polsce. Lublin, 1957.

Художні тексти

Adam Mickiewicz

Ballady i romanse

Oda do młodości

Grażyna

Konrad Wallenrod

Dziady (cz. II, IV, III)

Sonety odeskie

Sonety krymskie

Pan Tadeusz

Liryki lozańskie

Juliusz Słowacki

Arab

Żmija

Lambro

Godzina myśli

	Kordian W Szwajcarii Lilla Weneda
Balladyna Grób Agamemnona Rozmowa z piramidami Hymn (Smutno mi, Boże...) Anhelli Beniowski Sen srebrny Salomei Król-Duch	
<i>Zygmunt Krasiński</i>	Nie-Boska komedia Irydion Psalmy przyszłości
<i>Cyprian Kamil Norwid</i>	Promethidion Quidam Vade mecum Czarne kwiaty
<i>Antoni Malczewski</i>	Maria. Powieść ukraińska.
<i>Seweryn Goszczyński</i>	Zamek Kaniowski.
<i>Józef Bohdan Zaleski</i>	Potrzeba Zbaraska.
<i>Aleksandr Fredro</i> Damy i huzary. Śluby panieńskie.	Zemsta.
<i>Józef Ignacy Kraszewski</i>	Stara baśń. Chata za wsią. Hrabina Cosel.

ПОЗИТИВІЗМ

1. Bachórz J. Pozytywizm. Warszawa, 1996.
2. Epoki literackie. Bielsko-Biała, 2004.
3. Epoki literackie. Pozytywizm. Warszawa, 2008.
4. Krzyżanowski J. Dzieje literatury polskiej. Warszawa, 1969.
5. Krzyżanowski J. Twórczość Henryka Sienkiewicza. Warszawa, 1976.
6. Krzyżanowski J. Henryka Sienkiewicza żywot i sprawy. Warszawa, 1966.
7. Mały słownik pisarzy polskich. Cz.1. Warszawa, 1975.
8. Markiewicz H. Pozytywizm. Warszawa, 2000.
9. Miłosz Cz. Historia literatury polskiej. Kraków, 1994.
10. Okresy literackie. Warszawa, 1994.
11. Słownik szkolny. Terminy literackie. Warszawa, 1991.
12. Szweykowski Z. Twórczość Bolesława Prusa, Warszawa, 1972.
13. Żmigrodzka M. Orzeszkowa. Młodość pozytywizmu. Warszawa, 1976.

ХУДОЖНІ ТВОРИ

<i>Adam Asnyk</i>	Między name nic nie było...
Daremne żale	
<i>Maria Konopnicka</i>	Wybrane wiersze.
Nowele. "Nasza szkap"	
<i>Eliza Orzeszkowa</i>	Nowele "A...B...C...", "Dobra Pani"
Nad Niemnem	
<i>Bolesław Prus</i>	Nowele "Kamizelka", "Katarynka"

Lalka
Henryk Sienkiewicz
Ogniem i mieczem
Gabriela Zapolska

Nowele.”Janko Muzykant“
Moralność pani Dulskiej

Молода Польша

1. Walas T. Ku otchłani: dekadentyzm w literaturze polskiej 1890-1905. Kraków-Wrocław 1986.
2. Łempicka A. O “Weselu” Wyspiańskiego. Wrocław 1955.
3. Olszewski T. Stanisław Wyspiański “Wesele”. Warszawa 1990.
4. Waskowski A. Kraków w twórczości Wyspiańskiego. Kraków 1957.
5. Nowakowski J. Wstęp (w:) St. Wyspiański “Wesele”. Kraków 1973.
6. Markiewicz H. W kręgu Żeromskiego. Rozprawy i szkice historyczno-literackie. Warszawa 1971.
7. Eile St. Legenda Żeromskiego. Kraków 1965.
8. Budrecki L. W. Reymont. Zarys monograficzny. Warszawa 1953.
9. Rzewuska M. “Chłopi” Reymonta. Warszawa 1950.
10. Ziejka F. Wstęp (w:) W.S.Reymont. “Chłopi”. Warszawa 2000.
11. Jabłoński K. Kazimierz Tetmajer. Próba biografii. Kraków 1969.
12. Lipski J. J. Kasprowicz. Wybór poezji. Wrocław 1973.
13. Pańczyk H. Ze studiów nad liryką Staffa. Warszawa 1965.
14. Czachowska J. Gabriela Zapolska. Monografia bio-bibliograficzna. Warszawa, 2005.
15. Edward Boniecki. Struktura “nagiej duszy”. Studium o Stanisławie Przybyszewskim. Warszawa 1993.

Художні твори

Stanisław Wyspiański
Stefan Żeromski

Wesele
Wierna rzeka
Ludzie bezdomni
Przedwiośnie
Doktor Piotr
Siłaczka

Władysław Reymont
Gabriela Zapolska

Chłopi.
Sezonowa miłość.
Menażeria ludzka

Stanisław Przybyszewski

Śnieg.
Homo sapiens
Poezje (I, II, III)

Kazimierz Przerwa-Tetmajer
Nowele “Na Skalnym Podhalu”
Leopold Staff

Sny o potędze
Dzień duszy
Ptakom niebieskim
Gałąź kwitnąca
Uśmiechy godzin
W cieniu miecza
Ścieżki polne.
Z chałupy
Poezje
Świat się kończy
Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach
Ginącemu światu
Księga ubogich
Hymny
Dies irae
Sad rozstajny
Łąka
Napój cienisty
Poezje.

Jan Kasprowicz

Bolesław Leśmian

Міжвоєнне двадцятиліття

1. Balcerzan E. Dialektyka polskiego dwudziestolecia międzywojennego // Prace ofiarowane Henrykowi Markiewiczowi / Pod red. T. Weissa. – Kraków; Wrocław, 1984. – S. 265-279.
2. Burek T. 1905, nie 1918 // Problemy literatury polskiej lat 1890-1939. – Wrocław, 1972. – Seria I. – S. 77-105.
3. Eustachiewicz L. Dwudziestolecie 1919-1939. – Warszawa: Wyd-wa szkolne i pedagogiczne, 1983. – 430 s.
4. Jakubowski J.Z. Sprawa periodyzacji historii literatury polskiej XIX i XX wieku (Propozycje do dyskusji) // Polonistyka. – 1950. – № 1. – S. 1-7.
5. Kaszyński N., Krzysztofik M. Zarys literatury duńskiej. – Poznań, 1976. – 145 s.
6. Katastrofizm // Głowiński M., Kostkiewiczowa T., Okopień-Sławińska A., Sławiński J. Słownik terminów literackich / Pod red. J. Sławińskiego. – Wrocław – Warszawa – Kraków, 2002. – S. 238.
7. Kwiatkowski J. Dwudziestolecie międzywojenne. – Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN, 2002. – 597 s.
8. Markiewicz H. Przekroje i zbliżenia. – Warszawa, 1967. – S. 5-19.
9. Thibaudet A. Historia literatury francuskiej. Od rewolucji Francuskiej do lat trzydziestych XX wieku. – Warszawa: PWN, 1997. – 526 s.
10. Werner A. Katastrofizm // Słownik literatury polskiej XX wieku. – Wrocław- Warszawa-Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1996. – S. 445-453.

Художні твори

<i>Bruno Schulz</i>	Sklepy cynamonowe Sanatorium pod klepsydrą
<i>Witold Gombrowicz</i>	Ferdydurke Dzienniki
<i>Julian Tuwim</i>	Wierszy tom czwarty
<i>Jan Lechoń</i>	Poezje Srebrne i czarne
<i>Kazimierz Wierzyński</i>	Korzec maku Siedem podków Tkanka ziemi Kufel na plecach Sen mara
<i>Stanisław Ignacy Witkiewicz</i>	Szewcy
<i>Zofia Nalkowska</i>	Granica
<i>Jarosław Iwaszkiewicz</i>	Młyn nad Utratą
<i>Maria Pawlikowska- Jasnorzewska</i>	Niebieskie migdały Różowa magia. Poezje Pocałunki Wachlarz. Zbiór poezji dawnych i nowych Cisza leśna, Paryż Profil białej damy Surowy jedwab Szkicownik poetycki Róża i lasy płonące